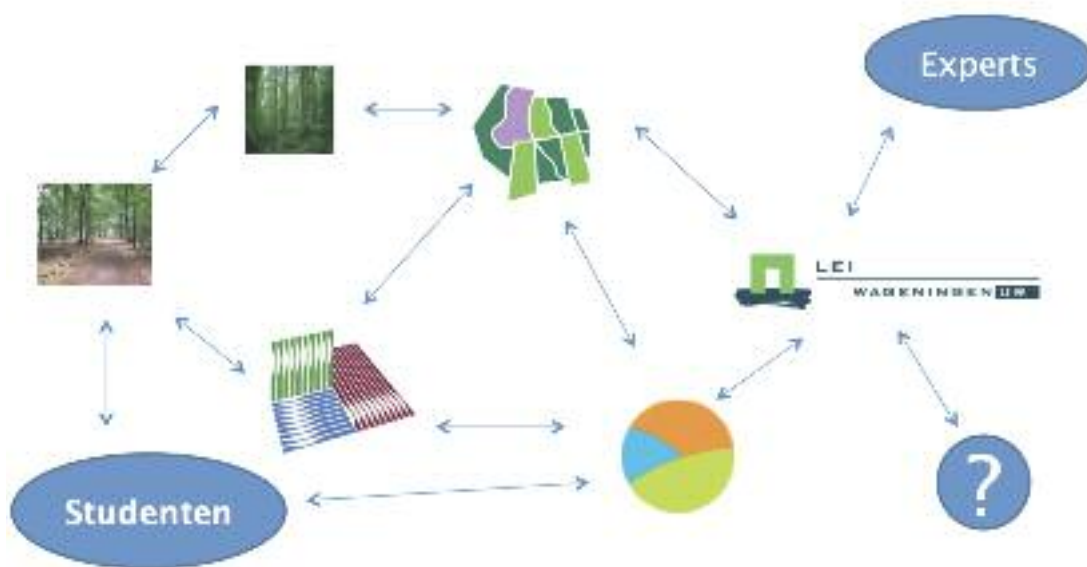


Waardecreatie: eten uit het bos

Diederik Diepenhorst

De Federatie Particulier Grondbezit heeft samen met Hogeschool Van Hall Larenstein (VHL) en de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE) een lerend netwerk opgezet voor en door FPG-leden met bos en/of natuur. Het netwerk is erop gericht om kennis en kunde bij elkaar te brengen, met elkaar van gedachten te wisselen over vraagstukken en handvatten te bieden om uitdagingen op te pakken.



Het lerend netwerk wil eigenaren en beheerders van bos en natuur handvatten bieden om de bedrijfsresultaten te verbeteren

Het netwerk heeft voor zichzelf een aantal thema's geformuleerd die in bijeenkomsten aan de orde zullen komen:

- Hoe creëren we waarde?
- Hoe en met wie werken we samen?
- Welke kennis en kunde is nodig voor efficiënt bos- en natuurbeheer?

Waar nodig zal externe deskundigheid betrokken worden bij de centrale vraagstelling van de desbetreffende bijeenkomst. Daarnaast kan VHL de benodigde capaciteit leveren door inzet van studenten die voor hun stage of afstudeeropdracht specifieke vraagstukken kunnen uitwerken. De bijeenkomst over het eerste thema was een succes. Informatie over de volgende bijeenkomsten van het lerend netwerk zal o.a. bekend gemaakt worden via www.grondbezit.nl.

Bijeenkomst op landgoed Welna

Bij de eerste themabijeenkomst waren ca. 25 deelnemers te gast op landgoed Welna waar het onderwerp 'waardecreatie' centraal stond. Frank Gorter, betrokken bij dit familielandgoed en rentmeester, typeert zichzelf als een verbinder. Voor

hem gaat het bij landgoedbeheer niet alleen om het financiële plaatje. Hij ziet nog veel meer mogelijkheden voor waardecreatie op het gebied van ecologie, sociale verbindingen en inspiratie.

Er zijn nog veel meer mogelijkheden voor waardecreatie op het gebied van ecologie, sociale verbindingen en inspiratie

Zo wilde Frank graag een voedselbos op landgoed Welna realiseren om deze waardecreatie mogelijk te maken. Maar al snel liep hij tegen diverse vragen en problemen aan, zoals:

- Beperkende wet- en regelgeving.
- Hoe neem je mede-eigenaren en andere stakeholders mee in het verhaal?
- Hoe kun je als landgoed meer naar buiten gericht opereren?

Landgoederen zijn vaak bezig met de huizen (het rood) in plaats van met de natuur (het groen), terwijl rood nog geen 1% beslaat van de oppervlakte van het landgoed. Volgens Frank kunnen eigenaren ook anders met het landgoed omgaan, vanuit een meer ecologische invalshoek. Wil je innoveren, dan kun je je bijvoorbeeld richten op pro-

Ing. D.A.J.C. Diepenhorst is stafmedewerker bij de FPG

duct-inclusieve vormen van natuurbeheer met aandacht voor het sociale en ecologisch aspect. Denk aan het produceren van noten en bessen, maar ook van grondstoffen voor medicijnen, cosmetica of nieuwe verpakkingsmaterialen. Zo kunnen eigenaren een bijdrage leveren aan een nieuwe vorm van een voedsel- en grondstoffeneconomie die niet op gespannen voet staat met ons ecologisch systeem.

Aan de hand van zes stellingen van Frank Gorter gingen de deelnemers in gesprek over de rol van de mens in het omzetten van natuurlijk kapitaal in financieel kapitaal. Het gaat om fundamentele veranderingen in de omgang met natuur, door economie en natuur minder te scheiden. Een concrete invulling zou het creëren van een keten van voedselbossen kunnen zijn, waarbij landgoedeigenaren een cruciale rol kunnen spelen in het opzetten van een samenwerkingsverband.



Praktijkbezoek aan voedselbos Ketelbroek

Voedselbos Ketelbroek

Wouter van Eck hield zo'n mooi verhaal over zijn voedselbos Ketelbroek tijdens de bijeenkomst op landgoed Welna, dat er spontaan een praktijkbezoek werd georganiseerd.

Vervolg voedselbos landgoed Welna

Na de bijeenkomst met het lerend netwerk heeft Frank Gorter een aantal vervolgstappen kunnen zetten. Zo heeft hij in samenwerking met verschillende partijen een POP3-subsidieaanvraag ingediend bij de provincie Gelderland, om de mogelijkheden en strategische waarde van agro-ecologie voor landgoederen te onderzoeken. Daarnaast organiseert hij in 2017 samen met Marieke Karssen een 9-daagse cursus over voedselbossen op landgoederen (zie: goo.gl/CInWrh). Cursusleiders zijn Wouter van Eck en Fransjan de Waard, beiden toonaangevend in de wereld van agro-forestry. Verder is hij gevraagd om een zgn. Green Deal 'Voedselbossen' op te zetten met FPG, EZ, RVO, Alterra en andere professionals.

Achtergrondinfo op internet

Een uitleg van het begrip agro-ecologie vindt u op www.voedselers.nl/agro-ecologie

Voor meer over de innovatieve kracht van voedselbossen, zie: goo.gl/H796bG
Een artikel n.a.v. de bijeenkomst lerend netwerk over de meerwaarde van voedselbossen vindt u hier: goo.gl/tYCSAf.



Frank Gorter inspireert tijdens bijeenkomst lerend netwerk

Het perceel waar het voedselbos is aangeplant ligt in de omgeving van Groesbeek. Wie er naartoe rijdt ziet al tussen de landbouwpercelen een stuk ruigte en 'opgaand bos' liggen. Hoewel het een bos lijkt, heeft het perceel gewoon zijn agrarische bestemming behouden. Het wordt door opgaande elzensingels afgeschermd van de omliggende landbouwpercelen, om zo over en weer overlast tegen te gaan.

Wouter gaf ter plekke nadere tekst en uitleg over het voedselbos en de eetbare producten die er groeien. Voor een buitenstaander lijkt het mogelijk één grote wildernis, maar wie beter kijkt kan allerlei structuren en soorten ontdekken die door elkaar heen zijn aangeplant. Er zijn soorten die snel of langzaam groeien, met opbrengsten voor de korte of lange termijn. Het vroeg wel een hoop improviseren en proberen, want er is geen blauwdruk beschikbaar.

Een voedselbos is dus geen 'wilde natuur', het is wel degelijk bewust door mensen ontworpen. Het is gericht op voedselproductie, gedomineerd door meerjarige houtige soorten, de ecologische principes benuttend van natuurlijk bos. Het is een systeem dat functioneert zonder externe inputs (het behoudt zijn eigen productiviteit).

Zoals ook al tijdens de bijeenkomst op landgoed Welna besproken werd, zou je eigenlijk af moeten van het traditionele 'hokjes denken'. Juist het samengaan van natuur en landbouw zou richting de toekomst veel winst opleveren. Door de vele regeltjes die er zijn, is het nog erg pionieren op dit vlak.

De uitdaging is uiteindelijk om meerdere aspecten vruchtbaar met elkaar te combineren

Het was mooi om te zien hoe Wouter van Eck als pionier van voedselbossen gewoon aan de slag is gegaan met een stuk grond. Vooral zijn enorme bevoegenheid om daar iets van te maken werkte inspirerend. Er liggen nog veel vraagstukken en uitdagingen waar je als initiatiefnemer van een voedselbos mee te maken krijgt. Heb je bijvoorbeeld al een bestaand bos, of moet je bij nul beginnen? Ga je vanuit een natuurbestemming of vanuit een landbouwbestemming verder denken en ontwikkelen? En hoe ontwikkel je een afzetmarkt voor de producten die het voedselbos levert? De uitdaging is uiteindelijk om meerdere aspecten vruchtbaar met elkaar te combineren. Uiteraard vraagt dat ook een dosis creativiteit. 